

FIȘA DISCIPLINEI
AN UNIVERSITAR 2023-2024

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Doctrină, hermeneutică și istorie bisericească

2. Date despre disciplină

2.1.Denumirea disciplinei	Încercări de refacere a unității creștine de la schism cea mare până la căderea Constantinopolului sub turci			2.2. Cod disciplină	OMR0013		
2.3. Titularul activității de curs	Pr. Prof. univ. dr. Ioan-Vasile Leb						
2.4. Titularul activității de seminar	Pr. Prof. univ. dr. Ioan-Vasile Leb						
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	2	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	C	2.8. Regimul disciplinei	DC Opt.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					26
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					68
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					35
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități:					0
3.7 Total ore studiu individual	133				
3.8 Total ore pe semestru	175				
3.9 Numărul de credite	7				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea istoriei bisericești din perioada primară și din cea a sinoadelor ecumenice. • Cunoașterea epocii postpatristice.
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea de interpretare a izvoarelor.

	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea istoriei bizantine.
--	---

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> • Prezența minim 70%, cu materialele didactice specifice indicate de profesor. • Telefoanele mobile se țin închise pe toată durata cursului și a examenului.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> • Prezența obligatorie la seminarizările din timpul semestrului. • Pentru predarea cu întârziere a portofoliului de seminar, acesta va fi depunctat cu 0.5 pct./zi de întârziere. • Nepredarea la termen a portofoliului de seminar atrage neprimirea la examen. • Plagiarea lucrării de seminar atrage după sine respingerea lucrării și nepromovarea examenului.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze capacitatea situării în timp și spațiu a evenimentelor și personalităților istorice. • Să demonstreze cunoașterea evoluțiilor relațiilor dintre Răsărit și Apus, a motivațiilor opțiunilor unioniste și a etapelor negocierilor în vederea refacerii unității creștine. • Să stăpânească metodologia interpretării documentelor istorice.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Să aibă abilitatea de a folosi cunoștințele obținute în domeniul activității viitoare. • Să aibă capacitatea de relaționare și de fructificare a cunoștințelor obținute, pentru folosirea lor în misiunea bisericească, în dialogul ecumenic și cel interreligios.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Să-l introducă pe student în domeniul relațiilor dintre Răsărit și Apus în secolule XI-XV în vederea refacerii unității creștine.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Să-l facă pe student să cunoască dezvoltarea relațiilor dintre Răsărit și Apus. • Să cunoască motivațiile, opțiunile și mijloacele unioniste. • Să cunoască personalitățile bisericești și laice care au fost angrenate în încercările de refacere a unității creștine în această perioadă.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. <i>Raporturile dintre Roma și Constantinopol după declanșarea Schismei din 1054</i> (I)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
2. <i>Raporturile dintre Roma și Constantinopol după declanșarea Schismei din 1054</i> (II)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
3. <i>Încercări de unire în timpul Comnenilor. Anselm de Havelberg și Nichita al Nicomidiei</i> (I)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
4. <i>Încercări de unire în timpul Comnenilor. Anselm de Havelberg și Nichita al Nicomidiei</i> (II)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
5. <i>Cucerirea Constantinopolului de către cruciați în anul 1204, mijloc de unire?</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
6. <i>Încerdări de unire între 1204-1274</i> (I)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
7. <i>Încerdări de unire între 1204-1274</i> (II)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
8. <i>Împăratul Mihail al VIII-lea Paleologul și Unirea de la Lyon (1274)</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
9. <i>De la Lyon 1274, la la Florența, 1439 (Varlaam de Calabria la Avignon; Ioan al V-lea Paleologul și planul său de unire cu Roma)</i> (I)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
10. <i>De la Lyon 1274, la la Florența, 1439 (Varlaam de Calabria la Avignon; Ioan al V-lea Paleologul și planul său de unire cu Roma)</i> (II)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
11. <i>Unirea de la Ferrara-Florența 1438-1439</i> (I)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
12. <i>Unirea de la Ferrara-Florența 1438-1439</i> (II)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
13. <i>De la Florența, 1439 - la căderea Constantinopolului sub turci, 1453</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
14. <i>Perspectivile deschise pentru ecumenism de tratativele din secolul al-XV-lea dintre Răsărit și Apus</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice

Bibliografie

- Ioan Ică, *950 de ani de la marea schismă- interpretări și documente*, în „Revista teologică”, seria nouă, an XIV, Nr. 3, 2006, p. 8-41.
- Ioan Ică, *950 de ani de la marea schismă- interpretări și documente*, în „Revista teologică”, seria nouă, an XIV, Nr. 3, 2006, p. 79-98
- Ioan Ică, *950 de ani de la marea schismă- interpretări și documente*, în „Revista teologică”, seria nouă, an XIV, Nr. 3, 2006, p. 98-113.
- T.M. Popescu, *Geneza și evoluția schismei*, în *Ortodoxia*, nr. 2-3/1954, pp. 163-217
- Teodor M. Popescu, *Cum s-au făcut unirile cu Roma*, În „Ortodoxia”, 2-3/1949
- Lucian Gafton, *Agravarea schismei prin încercările de unire*, în „Ortodoxia”, 3/1956
- Pulpea-Ioan Rămureanu, *Ghenadie al II-lea Scholarios, primul Patriarh ecumenic sub turci*, în „Ortodoxia” 1/1956.

- A. A. Vasiliev, *Mărturisirea de credință a patriargului ecumenic Ghenadie II Scholarios*, în „Ortodoxia” 4/1984
- Gheorghe G. Stănescu, *Politica imperialistă a papii Inocențiu III și luptele de succesiune dintre Staufi și Welfi*, la Idem, *Studii de Istorie Bisericească Universală și Patristică*, ed. De Ioan-Vasile Leb, Editura Arhidiecezana, Cluj-Napoca, 1998.
- Milan Šesan, *Cruciadele, Biserica Ortodoxă și actualitatea*, în „Mitropolia Ardealului” 4-6/1961.
- Idem, *Unirea florentină și papalitatea*, în „Mitropolia Ardealului” 7-8/1961
- Henry Chadwick, *Răsăritul și Apusul. O istorie a scindării creștinătății*, Editura Doxologia, Iași, 2016
- Diarmaid MacCulloch, *Istoria Creștinismului*, Editura Polirom, 2011
- A.A. Vasiliev, *Istoria Imperiului Bizantin*, Editura Polirom, Iași, 2010
- Louis Brehier, *Civilizația bizantină*, traducere din limba franceza de Nicolae Spinescu, Editura Stiințifică, Bucuresti, 1994.
- Stelian Brezeanu, *O istorie a Bizanțului*, editura Merona, București, 2004.
- Arhiepiscop Chrysostomos, *Relațiile dintre ortodocși și catolici de la cruciada a IV-a până la controversa isihastă*, traducere de Raluca Popescu și Mihaela Precup, Editura Vremea, București, 2001.
- Donald M. Nicol, *Împăratul fără de moarte. Viața și legenda lui Constantin Paleologul, ultimul împărat al romanilor*, Editura Polirom, Iași 2003.
- Ivan Ostrumov, *Sinodul de la Ferrara – Florența (1438-1439)*, Editura Scara, Bucuresti, 2002.
- Steven Runciman, *Căderea Constantinopolului 1453*, ed. II, traducere de Alexandru Elian, Editura Enciclopedică, București, 1991.
- Josef Gill, *Konstanz und Basel-Florenz*, Mainz, 1967
- Laurent, *Les „Memoires” du grand ecclesiarque de l’Eglise de Constantinople, Sylvestre Syropoulos sur le Concile de Florence 1438-1439*, Paris, 1971.
- Ioan-Vasile Leb, *Mitropolitul Marcu Eugenicul al Efesului, un model de ecumenist?*, la Idem, *Biserica în acțiune*, Editura LIMES, Cluj, 2001, p. 14-34
- Ion Alexandru Mizgan, *Cruciada a patra 1202-1204*, Editura Universității din Oradea, 2005.

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. <i>Marea Schismă – dosar documentar (I)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
2. <i>Marea Schismă – dosar documentar (II)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
3. <i>Marea Schismă – dosar documentar (III)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
4. <i>Relațiile dintre Răsărit și Apus în perioada Cruciadelor (I)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
5. <i>Relațiile dintre Răsărit și Apus în perioada Cruciadelor (II)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
6. <i>Controversa isihastă (I)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
7. <i>Controversa isihastă (II)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
8. <i>Sinodul de la Ferrara-Florența 1438-1439 – dosar documentar (I)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
9. <i>Sinodul de la Ferrara-Florența 1438-1439 – dosar documentar (II)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
10. <i>Sinodul de la Ferrara-Florența 1438-1439 – dosar documentar (III)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
11. <i>Căderea Constantinopolului și urmările ei (I)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
12. <i>Căderea Constantinopolului și urmările ei (II)</i>	dezbateri sau discuție	2 ore fizice

	colectivă	
13. Împărați, patriarhi și papi în dialog (I)	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
14. Împărați, patriarhi și papi în dialog (II)	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
Bibliografia Este aceeași cu cea de la curs.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

<ul style="list-style-type: none"> • Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. De asemenea, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.
--

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea evenimentelor, problemelor și a personalităților perioada studiată • Cunoașterea principalelor opțiuni, motivații și mijloace puse în discuție pentru realizarea unității în secolele XI-XV. • Demonstrarea competențelor reale de actualizare a mesajului patristic în vederea transmiterii lui înspre contemporani. 	EXAMEN condiționat de: <ul style="list-style-type: none"> • predarea portofoliului de seminar. 7 Iunie 2021, ora 11.00 și 17 Iunie 2021, ora 17.00 RESTANȚE 6 SEPTEMBRIE 2021, ora 11.00	75%
10.5 Seminar/laborator	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea și însușirea problematicii tratate la curs și seminar. • Capacitatea de a integra într-un discurs interpretativ propriu temele teologice discutate. • Respectarea standardelor pentru lucrările cu caracter științific, coerența în 	Prezentarea unui portofoliu care va conține lucrare de seminar, fișe de lucru, etc. Portofoliul se predă în data de 3 Iunie 2021	25%

	abordarea tematică, atingerea unui nivel al gândirii și al exprimării sintetice.		
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze capabilitatea situării în timp și spațiu a încercărilor de refacere a unității creștine dintre Răsărit și Apus în perioada studiată 			

Data completării

23.04.2023

Semnătura titularului de curs

Pr. prof. dr. Ioan-Vasile Leb

Semnătura titularului de seminar

Pr. prof. dr. Ioan-Vasile Leb

Data avizării în catedră

25.04.2023

Semnătura director de departament

Pr. prof. dr. Ștefan Iloaie

